

sklenila z Nemčijo in Italijo premirje, so zahtevale razne države po francoskih kolonijah. V največji nevarnosti je zaenkrat Indokina, ki meji na Kitajsko, v kateri se že tako dolgo bojujejo brez prave odločitve Japonci. Japonska že dalje časa ogroža francosko Indokino z izgovorom, da jo mora zasesti, ker dobiva kitajski maršal Čankajšek ravno skozi to kolonijo angleške in ameriške vojne potrebe. Japonci pravijo, da bodo zasedli Indokino in potem bodo kmalu kos Kitajcem ter bo dolgotrajne vojne konec. Na mejah Indokine si stojijo nasproti kar tri armade. Na meji kitajske pokrajine Kwangsi so zbrali Japonci več divizij. Kitajci so postavili deset divizij na meji Indokine. 15 km v notranjosti

Indokine pa so zavzele francoske kolonialne čete v moči 50.000 mož svoj obrambni položaj. Francosko brodogradništvo je izplulo iz pristanišč Indokine. Japonci pa so zbrali močne pomorske enote v zalivu Tongking. Kitajski maršal Čangkajšek je razglasil, da bo priskočil na pomoč Indokini, če bi bila napadena od Japoncev. Kitajci poudarjajo, da Japoncem ne diši samo francoska Indokina, ampak bi začeli iz te pokrajine ogrožati najvažnejšo angleško obmorsko trdnjavo ter mornariško oporišče Singapur v vzhodni Indiji. Položaj Indokine je zelo resen in bo prišlo do čisto novih vojnih zapletljajev, ako se Francozi in Japonci ne bodo mirno pogodili.

lir, po drugi strani pa bi lahko sprejemala vso sudansko bombažno proizvodnjo.

Sudan, ki je devetkrat tako velik kakor današnja Italija, a šteje le šest milijonov prebivalcev, ima za to državo torej velik gospodarski pomen. Med poljedelskimi kulturami v poplavnem ozemlju Nila in na 60.000 ha makwarskega ozemlja, ki ga umetno namakajo, je bombaž na prvem mestu, omeniti pa je tudi sudanski sezam, zemeljske oreške, gumi arabikum, dateljne, različne vrste lesa. Med živino je omeniti nad milijon velblodov, 400 tisoč mežgov, poldrugi milijon glav govedi, pet in pol milijona ovac in koz. Angleži se niso nikoli posebno zanimali za sudanske zemeljske zaklade, toda po italijanskih navedbah so tam znatna ležišča bakra, železa in svinca, a zlato pridobivajo še danes s preprostimi sredstvi.

Zunanja trgovina anglo-egiptskega Sudana je bila v zadnjih letih večinoma v ravnovesju. Izvozu bombaža, kož in drugih njegovih proizvodov, je uvoz tekstilij, strojev, sladkorja in premoga za rečno plovbo prilično ustrežal. Največji delež je imela v zunanji trgovini Sudana Anglija, ki je skupaj z južno Afriko in Indijo prevzemala skoraj vso nje-

## Od Italijanov ogrožene angleške kolonije v Afriki

### Kdo je gospodar v Afriki?

Ogromni svetovni del Afrika je porazdeljen na kolonialno posest, katera pripada: Angliji, na drugem mestu je Francija, sledijo pa še: Italija, Portugalska in Španija.

### Italijanski osvajaški cilji

Angleške afriške kolonije so bile čisto varne, dokler se je borila z njo Francija. Kakor hitro pa se je Francija vdala ter si izprosila premirje, je začela Italija od severa in vzhoda ogrožati one velikanske dele Afrike, v katerih gospodarijo Angleži.

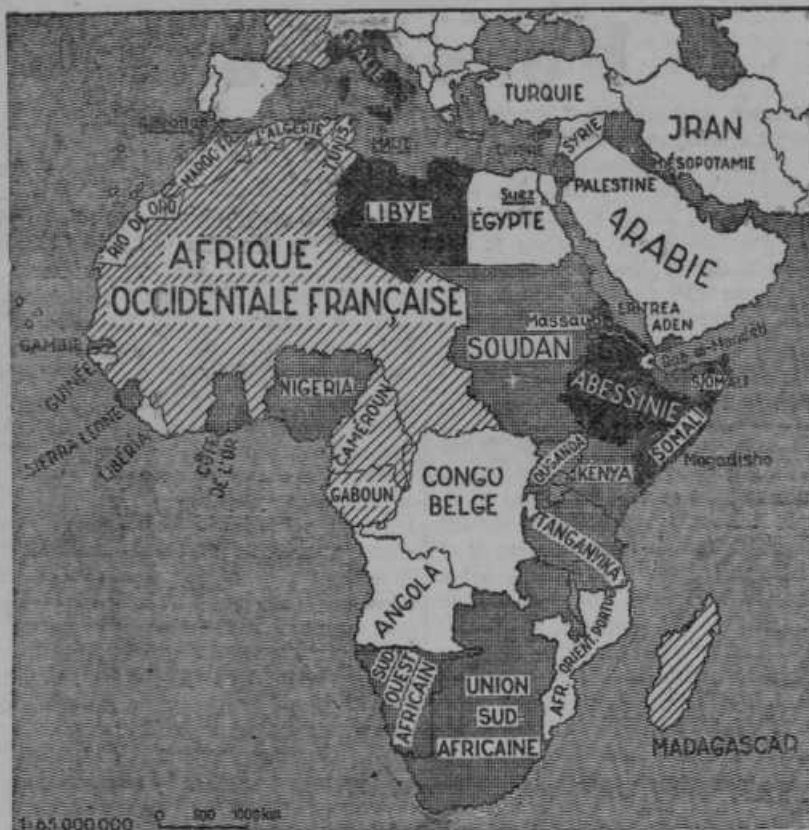
Pred vstopom v vojno ob strani Nemčije je zahtevala Italija od Anglije prost prevoz skozi Sueški prekop in od Francije pa pristanišče Džibuti v francoski Somaliji na vzhodni afriški obali, od koder pelje ozkotirna in edina železnica v italijansko Abesinijo do njene prestolnice Addis Abebe. Ker na ti dve zahtevi nista marali pristati ne Anglija ne Francija, so se Italijani lotili nasilnega vdiranja v angleški Sudan v osrednji Afriki in v angleško Somalijo na vzhodu.

Napad na omenjeni angleški koloniji je Italijanom omogočen na Sudan iz njihove Libije od severa in od vzhoda iz Abesinije. Angleško Somalijo si pa skušajo italijanske čete osvojiti iz Abesinije in iz italijanske Somalije. Cilj italijanskih bojev na vzhodu Afrike je: spojitve njihove Somalije z angleško in francosko.

### Gospodarski pomen Sudana

Anglo-egiptski Sudan, ki se razprostira med obema velikima italijanskima kolonialnima področjema, Libijo in italijansko vzhodno Afriko, ne vzbuja zanimanja italijanskih go-

spodarskih krogov šele od danes, ko je postal vojno ozemlje. Italija bi s svojo industrijo lahko zadostila vsej sudanski uvozni potrebi, ki znaša letno tri milijone egiptskih



Molčala je. Čez nekaj časa je dejal po sili:

»Zal sem vtaknil ta denar v gospodarstvo, ne da bi ga bil dal zate vknjižiti. Strašno mi je sitno in sram me je, ker ti ga zdaj ne morem vrniti... Jutri bom prijavil konkurz.«

»Za božjo voljo,« je vzkliknila, »ali je tako daleč? Kako je to mogoče?«

Srdito je zaškrtnil z zobmi, si segel v lase in šele čez nekaj časa je rekel z muko:

»Ta lump, ta Hudnik me je spravil v dolgove. Za najbolj nore špekulacije me je nagovoril, tako da sem vsakokrat zgubil. Najbolj bi mi bila še parna žaga šla; toda odkar je les padel, imam tu tudi samo izgubo. Pri cementu, pri apnu, pri opekarni pa sem se povsod zašpekuliral. Zdaj sta mi dve menici zapadli, ki ju ne morem plačati.«

Tilka je bolestno vzdihnila.

»Najbolj mi je hudo, da sem tebe spravil ob tvojih dva tisoč goldinarjev.«

»Jaz nimam več pravice do tega denarja,« je rekla; »saj sem ga otrokoma zapisala.«

»Otroka sta umrla.«

»Dedič je oče.«

»Ali naj tega denarja potemtakem ne priglasim v konkurzu?«

»Ne. Na noben način ne... Koliko pa je prav za prav dolgov?«

»Več kakor je vredno vse posestvo. Meni ne ostane nič kakor obleka, ki je na meni.«

»Moj Bog!... Ko bi človek mogel pomagati!«

Izgovorila je te besede s tako sočutnim glasom, kakor ga ni še slišal od nje, kar je bila na Ledinah. Tedaj se mu je zdelo, da bi mu bilo treba le besedo reči pa bi jo nagovoril, da bi ostala in ne le ostala, ampak mu postala zopet kakor nekoč...

Toda ne, na to ni smel več upati. Po vsem videzu je imela Tilka službo, ki je morala biti zelo dobra in izvrstno plačana. On pa ji ni mogel ničesar nuditi, niti ni bil v stanu, da bi jo redil in oblačil. Videti je, da je na dobro vajena; pri njem pa bi jo čakalo le pomanjkanje.

Tista grda beseda, ki jo je bil Hudnik zadnjič izrekel, češ da bo beraško malho za njim nosila, ga je ko trn bodla v dušo. — Ne, teh križev ni mogel valiti še nanjo. Pozneje bi se utegnila kesati, če bi ostala pri njem, očitala bi mu, da jo je pahnil v bedo — pa bi bile zadnje reči hujše od prvih... Ljubezen, ki ga je z vso silo vlekla k njej, ga je obenem tudi odvrčala, da ni mogel in ni hotel žene prikleniti na svojo nesrečo.

Ko je še molčal, je Tilka dejala:

»Prihranila sem si štiri tisoč kron in, kolikor mi je znano, bom še po očetu dobila dva tisoč goldinarjev. Ta denar bi lahko dala. Vsaj za eno menico bi bilo menda dovolj.«

nil pesti. Toda kaj je hotel! Dobil je sicer novo, lepo gospodarsko poslopje, kljub temu se je pa neznanstvo jezilo. — Čez leto dni je spet prišel v vas zavarovalni agent. Komaj pa je odprl usta, že ga je Hostnik nahrulil: »Ven, ven, ne maram nič več slišati o vašem zavarovanju! Presneti mestni škrici!« »Toda, Hostnik, jaz bi vaše življenje...« »Sama sleparija! Ven, ven!« »Ampak, mogoče bi zavarovali svojo ženo Lizo,« vpije agent že pri vratih. »Lizo? Kako pa je to?« Agent se potrudil, da mu na čim bolj umeven način raztolmači. Toda čim dalje govoril, tem bolj je Hostnik razburjen. Slednjič bruhne iz njega: »Jezik za zobe, salamenski ušivec, bi me rad spet naplahat, kaj? Če mi Liza

govo poljedelsko proizvodnjo, po drugi strani pa je uvažala vanj nad dve tretjini tega, kar je sam potreboval. Italija je tu navzlic temu, da mejita na obeh straneh Sudana obe njeni kolonialni posesti, imela le podrejeno ulogo. Za bodoči razvoj Sudana je važno, da razpolaga ta z dobrim omrežjem rečnih vodnih poti, ki merijo skupaj 5000 km, in s preko 3000 km železniških prog.

#### Dve smeri italijanskega napada na Sudan

Italijani skušajo prodreti v angleški Sudan od severa iz Libije in od vzhoda iz Abesinije.

V Libiji bi naj bil zbral italijanski maršal Graziani nad 300.000 mož, s katerimi hoče izvesti napad ne le na Sudan, ampak tudi na Egipt, da bi se polastil Sueškega prekopa.

Na področju severnega Sudana, ob izhodišču železniške proge iz Port-Sudana v notranjščino Sudana, ki gre v dveh smereh čez Kasalo proti jugu in čez Atmo vzporedno z veliko progi iz Kaire v Capetown (čisto na jugu Afrike), so zgradili Angleži na novo mnogo utrd in letališč. Te utrdbe, letališča in železnice bombardirajo Italijani dnevno iz zraka.

Mnogoštevilne angleške protiletalske baterije branijo letališča, predvsem pa železniško križišče portsudanske železnice. Kljub temu se je italijanskim letalom posrečilo popolnoma razdejati obe železniški progi v dolžini večsto metrov. Takšni napadi Angležem po načrtu prekrizujejo oskrbo tistih čet, ki se bore v Sudanu. Odkar so z Aleksandrijo in Sredozemskim morjem pretrgane vse zveze, so britanske afriške čete v Sudanu navezane na ojačenja, na dovoz streliva in živeža čez Aden (čisto v južni Arabiji) in Port-Sudan. To se pravi, da pomeni vsak nov italijanski napad na ta oporišča in na Port-Sudan občutno oslabilitev britanskih čet in okrepitev italijanskih postojank za poznejšo ofenzivo na glavno mesto Sudana — Kartum.

Iz Abesinije so prodrli doslej Italijani v zgornji del nilske pokrajine in so zasedli angleško postojanko Kurmuk. Zasedbo Kurmuka so Italijani dolgo in skrbno pripravljali. Angleži so mesto utrdili in pripravili tam velike količine streliva in živil. Kurmuk obvlada rečne pokrajine Belega in Modrega Nila, ki imata za Sudan in Egipt velik pomen. Italijanske čete so zasedle mesto po srđitih borbah. Po večurni borbi se je Italijanom posrečilo zasesti utrdbo in vkorakati v mesto. Angleške čete so se umaknile proti zapadu.

Z zasedbo Kurmuka je italijanskim četam odprta pot proti Belemu Nilu. Smer napada gre sedaj proti tej reki, da bi se zasedla nato južnoželezniška sudanska proga, ki vodi od Ranada čez Senaro proti glavnemu mestu Sudana, Kartumu.

#### Kratek obris Somalije

Kolonija angleška Somalija meri po razsežnosti 176.000 kvadr. kilometrov, a ima samo 350.000 prebivalcev. Prebivalstvo je zagrizeno muslimansko, bojovito, nenaklonjeno tujcem in se ukvarja z živinorejo, lovom ter trgovino.

Dežela je precej bogata na rudah, ki se pa ne izkoriščajo v zadostni meri.

Britsko Somalijo so osvojili Egipčani leta 1875., toda Angleži so jih pregnali ter prevzeli njih posest. Vendar so proglasili Britsko Somalijo za svojo kolonijo šele leta 1898. Domačini niso bili posebno naklonjeni novim gospodarjem, zato so večkrat izbruhnile vstaje. Hadži Muhamed ben Abdulah je vodil svoje rojake proti osvajalcem dvakrat: leta 1899. in 1903. Angleži so imeli v začetku velike izgube, na kraju pa so vstase porazili in ostali gospodarji v deželi.

#### Italijanska ofenziva v angleško Somalijo

Napad italijanske vojske na angleško Somalijo se je pričel v treh smereh v širini nekako 100 milj. Sedanji letni čas je za vojaška gibanja posebno težaven. Stepna pokrajina je sedaj skoro brez vode.



Zemljevid k italijanski ofenzivi v angleško Somalijo

Na drugi strani pa je treba priznati, da je tudi položaj v angleški Somaliji postal težavnejši zaradi francoske predaje. Angleška Somalija je sedaj od vseh strani obdana od italijanskega ozemlja.

Kakor znano, francoske oblasti v francoski Somaliji dalj časa niso sprejele pogojev predaje francoske vlade v Vichyju, toda sedaj prihajajo tudi iz Džibutija poročila, da je prevzel tam poveljstvo že novi francoski poveljnik, ki ga je imenovala francoska Petainova vlada. Dosedanji francoski poveljnik, ki je bil naklonjen Angležem, je skupno z dosedanjim guvernerjem odpotoval. Verjetno so francoske oblasti v Somaliji dosegle že popoln sporazum z Italijani.

Italijanska vojska pod poveljstvom abesinskega podkralja vojvoda d'Aosta je prodrla preko meje angleške Somalije, dospela do morja in zavzela pristanišče Zeilo s 7000 prebivalci.

Velika nevarnost za angleško Somalijo bo nastopila, ako se bo Italijanom, katere podpirajo pri prodiranju skozi puščavski svet abesinski vojaki, posrečilo zavzeti največje somalijsko mesto in luko Berbera, ki je glavna prometna postojanka za celotno angleško somalijsko kolonijo, in šteje 20.000 prebivalcev.

V Rimu pravijo, da bosta Zeila in Berbera služili kot izvrstni oporišči za napade na angleško utrdbo Aden ob jugozahodnem koncu Arabije, ter pravijo, da je Aden v resnici Gibraltar Rdečega morja. Ta utrdba bo eden glavnih ciljev italijanskih napadov na tem področju. Z omenjenih dveh postojank bo možno v dobri pol uri prileteti z letali nad Aden. Smatrajo, da bodo pri napadih na to angleško pomorsko postojanko uporabili tudi padalce.

#### Zaključek

Iz zgoraj povedanega in po dosedanjih uspehih je podana možnost, da uspe Italijanom, ker so Angleži preveč zaposleni z obrambo svoje otoške domovine, zasedba angleškega Sudana in osvojitve ter združitve italijanske, angleške in francoske Somalije.

## Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Smrt in pogreb daleč na okrog znane posestnice. Od Sv. Marjete ob Pesnici poročajo: Tukaj smo spremili k večnemu počitku našo daleč na okrog znano in spoštovano posestnico Kraut Antonijo. Pred 17 leti je izgubila svojega moža Franca, kmeta v Ložanah, ter si je nato uredila pri svojem vinogradu na hribčku Rim v Ruperčah prav lepo svoj dom, kjer je s svojo priznano gostoljubnostjo sprejemala prav

rada svoje znance in prijatelje. Toda tega prijetnega doma ji ni bilo naklonjeno dolgo uživati. V starosti 69 let jo je Vsemogočni po več dneh hudega trpljenja rešil zemeljske solzne doline in tako smo jo v velikem pogrebnem zboru spremili na kraj miru in izročili ob strani njenega pokojnega moža materi zemlji. Ob grobu ji je govoril v slovo šentpetrski g. župnik Zalar, ker leži vinograd blage pokojnice v župniji Sv. Petra ter

umre, bi spet ne dobil denarja in bi moral vzeti tisto, katero bi mi zavarovalnica podvalila?! — Ven, ven, mene že ne boš več!

Cejlončani so najbolj strastni kadilci. Učenjaki so že večkrat razskovali, kje so doma največji prijatelji tobakove rastline. Znano je, da so Japonci strastni kadilci. Japonci kadi povsod, celo vojaki, ki jim je bilo med vojno s smrtno kaznijo prepovedano seči po cigareтах, so kadili na najnevarnejših mestih fronte, brez ozira na kazen, ki jih čaka. Prebivalci Cejlona so še večji kadilci od Japoncev. Ti kade neprestano, celo med jedjo. Ponoči se dvignejo z ležišč in pokade nekaj pip tobaka ali več cigaret. Pri njih kade že otroci v starosti od šest

»Ne, tega ne bom nikoli vzela,« je rekla odločno; »nočem ti pobrati vsega denarja, saj ga sama potrebuješ.«

Tak njegov odgovor je zadel Tilko kakor strela. Hotela mu je pomagati, hotela se mu je približati, on pa je očitno preveč ponosen, da bi od nje kaj sprejel. V hipu jo je minula dobra volja, mehka čustva so splahnela, suho in hladno je dejala:

»Še na misel mi ne pride, da bi se komu sllila. Ni bila nikoli moja navada.«

Delj časa sta oba spet molčala. Potem je spet jel on iskati besedo. Z muko je spregovoril:

»Tilka, zaradi otroka — zaradi tistega škerjančknega otroka — tu sem nedolžen. To je velika lumparija.«

Njo je oblila rdečica. Ali je bila žena? Ali jo je bilo sram? Ni si znal razložiti.

»Tilka,« je še enkrat sveto pritrtil, »lahko prisežem, da s to žensko nisem nikoli kaj imel. Vse se je zlagala... Verjemi mi!«

»Če sodišče koga obsodi, da mora plačati, potem ne more biti kar tako brez vzroka,« je odgovorila trpko.

Ko da ga je udarila po licu, tako se mu je ob teh besedah spaciil obraz, s prežalostnim pogledom jo je pogledal, planil pokonci in odhitel.

Tilka je šla v svojo izbo in se je začela bridko jokati. Ali mu je storila krivico? Da. Ko je videla, da se svoje nezvestobe kesa, bi ga ne bila smela zavriniti. Ali pa je kesanje resnično in pravo, če grešnik greh trdo-

vratno taji? Ako pa je vendarle nedolžen? Ne, ne, saj priča vse zoper njega. Toda njegova trdna beseda, vse njegovo vedenje je vendar takšno, da si ni mogoče misliti, da bi se lagal. Na vsak način bi mu bila morala pokazati več vere in več dobre volje. Saj je že itak ves pobit in potr. Nikogar nima, ki bi z njim čutil. Ali je prav, da mu je zaradi nje še bolj težko pri srcu? Ne, zgovoriti se mora še z njim. Jutri se bo lepo z njim pomenila.

Toda drugo jutro Tilka Jurija ni več našla; odšel je ponoči. Žena je bila v veliki zadregi. Brez slovesa ni mogla iti in hiše tudi ni mogla kar tako pustiti. Čakala je dan, čakala dva dni. Ko Jurija tudi tretji dan ni bilo, se je odpeljala v bližnje mestece, da bi Treziko, svojo prijateljico, vprašala za svet. Pri Treziki je nepričakovano srečala Špetinovega Matija, ki ji je vedel povedati veliko novico. Končnika so, tako je večni romar povedal, včeraj zjutraj zaradi lažnive krive, katere so ga osumili, zaprli prav v trenutku, ko je hotel Bog ve kam odpotovati, da bi se ognil posledicam svojega zavoženega gospodarstva.

#### IX.

Bilo je o kresu. V gostilni Pri Tirolcu v Podklancu je bila dražba; sodnijsko so prodajali Končnikovo posestvo na Ledinah, in sicer najprej Ledinekovo kmetijo s pritliklinami zase, potem pa še posebej Končnikove premičnine.